

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL IV.

Nr. 64.

Braşov, Joi, 19 (31) Martie

1892.

La situaţiune.

IV.

Braşov, 18 Martie v.

Bine, — voru dice mulţi dintre cetitorii noştri, — decă n'a domnită în sinulă comitetelor noastre centrale acelă spirită de înţelegere, care se le facă posibilă o lucrare spornică în interesulă naţională, decă în deosebă cestiunea memoriului n'au putut' o resoluva nici într'ună chipă din cauza „divergenţelor“, de ce nu şi-au ridicat glasulă diarele noastre pentru delăturarea neajunsurilor, de ce nu a vorbită „Gazeta“, care a cunoscută situaţiunea?

Justă întrebare. Datoră suntemă a răspunde la ea, francă şi nefăşărită, ca se se scie, de ce amă tăcută atunci, când, pôte nu fără ôrecare îndreptătire, s'ar fi aşteptată să vorbimă.

După ce odată conferenţa dela 1887 a fostă decisă înaintarea unui memoriu la Corónă, era învederată, că diarele noastre naţionale nu mai puteau să tragă în discuşiune publică o întrebare atâtă de delicată.

Mai departe era clară şi limpede, că diaristica noastră naţională avea datoră să ţină sémă în primulă rândă de marile înterese ale solidarităţii noastre naţionale, care tocmai atunci trebuia păstrată cu mai mare scumpătate, când aveamă de gândă a întreprinde ună pasă însemnată în raporturile noastre cu monarculă şi cu ceilalţi factori ai puterii în stată.

De aceea nu le era permisă diareloră noastre credinciose cauzei naţionale de a aţifa cestiunea memoriului într'ună chipă, ca fără a puté aduce vr'ună folosă, să pericliteze numai buna înţelegere din sinulă nostru.

Pe lângă aceste două momente importante, mai era şi ună ală treilea, care nu putea fi trecută cu vederea.

Comitetele însă-şi ceruseră dela

diarele noastre să nu divulge nimică din cele ce se petreceau în sinulă loră, fără de autorisaţiune din parte-le.

Acestă postulată ală discipliniei de partidă, în legătură cu consideraţiunile grave de mai susă, a şi fostă respectată de toate diarele noastre, afară de unulă, care precum amă arătată în articolulă premergătoră făcuse din cestiunea memoriului, o cestiune a programului său propriu şi a intereseloră de clică, ori de „grupă“, ce le urmărea, punându părerile şi tendinţele acestei clici său ale acestui „grupă“ mai pe susă de interesele solidarităţii naţionale.

Agitaţiunea „Tribunei“ din Sibiu, — căci de ea e vorba aici — se pôte împărţi în două periode, şi adecă în periodulă dinainte de conferenţa din 1890 şi în periodulă, ce a urmată conferenţei din 1890.

În primulă periodă agitaţiunea acésta era mai mascată şi mai puţină vehementă. Nici nu puteau să strige așa de multă în contra comitetului dela 1887, pentru-că majoritatea membriloră lui ajunsese să fiă compusă din aderenti ai așa dişului programă ală „Tribunei“.

În schimbă însă se plănuia şi se uneltea cu atâtă mai tare din partea acestei majorităţi în cestiunea memoriului.

Vedându, că toate încercările de a stabili o înţelegere în sinulă comitetului rămaseră zadarnice, unulă din membrii lui propuse, într'o şedinţă ţinută în Iunie 1890, de a se face apelă la alegătorii români, convocându-se o nouă conferenţă, căreia să i-se supună din nou cestiunea memoriului. Dér elă mai adause: Este o esigenţă neapărată a unui bună rezultată, ca acea conferenţă să fiă bine pregătită celă puţină cu trei luni înainte, studiându-se cestiunea cum se cade şi informându-se publiculă asupra ei prin organele noastre naţionale.

Propunerea acésta a fostă însă

respinsă de majoritate, care preţindea susă şi tare, că e pregătită, că are deja „marşruta“ în buzunară şi că n'are lipsă de a mai apela la nimenea.

Abia trecură însă trei luni şi aceeaşi majoritate află cu cale a decide unilaterală, adecă fără de a solicita de locă păreră minorităţii, fără de a înscinţa măcară pe membrii ei, convocarea unei noue conferenţe pe ziua de 27 şi 28 Octomvre 1890.

Cu toate, că a fostă membru în comitetă, directorulă fôii noastre a aflată despre planulă convocării acestei conferenţe numai cu 14 zile înainte de terminulă întrunirii ei, când s'a trimesă la Redacţiă fôiei noastre scrisoarea de convocare. Pentru o pregătire cum se cade nu mai era timpă, dér acésta nici că era intenţionată, căci era învederată, că procedera avea de scopă a face să se primescă de conferenţă prin surprindere vederile majorităţii.

Eată pentru ce organulă nostru a stăruiţă atunci să se amâne conferenţa pe ună termină mai îndepărtată, ca să fiă timpă de ajunsă de a se lumina opiniunea publică asupra problemei, ce avea să-o rezolveze şi să nu se repeteze neajunsulă dela 1887; său cum amă scrisă atunci, „ca să se încunjure urmările unei procederi pripite într'o causă atâtă de momentosă“.

Din nenorocire prevederile noastre s'au implinitu. Dovada cea mai eclatantă este că, din cauza lipsei de pregătire, conferenţa dela 1890 a luată în cestiunea memoriului o poziţiune cu totulă deosebită de aceea, ce-o luase conferenţa din 1887 şi rezultatulă a fostă, că în locă de orientare membrii ei, cari cu atâtă zelă vrednică de laudă au alergatū a-şi implini o datoră naţională, s'au întorsă dela adunare şi mai neorientaţi decum erau înainte.

Ceea ce însă trebuie să accen-

tuămă aici în deosebă este faptulă, că prin procedera pripită la convocarea conferenţei din 1890, i s'a făcută imposibilă diaristicii noastre de a supune unei discuşiuni seriose cestiunile mari controversate.

Şi ceea ce în Octomvre 1890 s'a întâmplată din cauza uneltiriloră în sinulă partidei noastre în favoarea intereseloră şi a așa dişei programe a unei clici său „grupă“, în Ianuarie 1892 s'a întâmplată din causă, că prin neaşteptata disolvare a dietei şi ordonare de noue alegeri ne-amă vedută siliţi a ţine în pripa cea mai mare o nouă conferenţă.

Decă vomă adauge la cele espuse până aici, că începându dela anulă 1888 până la finea anulă 1890 a fostă periodulă celei mai înverşunate prigoniă a diareloră române şi că acésta împrejurare pretindea dela noi să susţinemă cu cea mai mare jertfă şi abnegaţiune interesele solidarităţii noastre naţionale, va înţelege, credemă, ori şi cine, de ce organulă nostru a observatū o atitudine atâtă de rezervată în cestiunile, de cari vorbimă, şi de ce s'a întrepusă cu totă energia la totă ocaşiunea pentru apărarea principiuluiă solidarităţii noastre naţionale.

CRONICA POLITICĂ.

— 18 (30) Martie.

Privitoră la alegerile din Bucovina, cari se voră face în 4 Aprilie n., comitetului executivă ală partidului naţională română publică, în „Gazeta Bucovinei“, dela 15/27 Martie, ună căldurosă apelă în care se dice între altele, că cu conducerea alegeriloră din întregă ţera este însărcinată ună comitetă electorală centrală compusă din toţi membrii societăţii politice „Concordia“, din membrii români ai camerei şi ai dietei trecute şi din alţi bărbaţi de încredere din ţera. Mai dice apelulă, că nu se voră recunosce de reprezentanţi ai Româniloră decâtă acei candidaţi români, cari vo

FOLETONUL „GAZ. TRANS.“

Importanţa Caracterului naţional în progresulă omenescă.

Conferinţă rostită în séra de 27 Febr. 1892 în sala noului Ateneu, de Gr. Maniu.

Caracterulă naţională este produsulă a trei factori deosebiţi, doi permanenţi: rassa şi clima, unulă variabilă: epoca. De aceea şi caracterulă naţională prezintă ună fondă comună şi invariabilă, după epoce, după diferitele împrejurări sociale, său politice, prin cari se străcără viaţa unui popor.

Nimeni nu pôte contesta influinţa mijloculuiă socială asupra caracterului unui popor. Lucrări istorice, critice de artă şi de psihologie, monografii şi studii număröse, nu-au dovedită acestă adevăr, astăci necontestată, că totă producţiunea intelectuală a unui popor este datorită éraşii poporului; că o literatură, o artă nu pôte fi vie, originală, nemuritoră, de câtă decă se inspiră dela veci-

nica şi întineritoarea fântână a inspiraţiunei naţionale.

Suntă scrieri număröse, de curândă ună studiu în Germania, care a fostă ună adevărată evenimentă literară, acela asupra lui Rembrandt ca educatoră*) ti-părită în 39,000 esemplare, cari dovedescă acestă adevăr.

„Fiţi Germani, dice autorulă acestei scrieri adresându-se compatrioţiloră săi, căci numai astfelă puteţi fi, puteţi esista şi conta în progresulă omenescă. Natura nu e nici uniformă, nici cosmopolită. A imita vecinică pe străină este a renunţale cugetarea voastră proprie, a despreţii poporului, care v'a nascută, a nu crea decâtă sarbede şi incolore falsificaţiuni, a fi necontentită legaţi şi încătuşaţi la carulă celoră pe cari îi imitaţi.“

Şi fiindcă vorbimă de caracterulă naţională germană, voiă cita numai câteva cuvinte din H. Taine,**) care studi-

*) Rembrandt als Erzieher von einem Deutschen.
**) H. Taine: Philosophie de l'art dans les Pays Bas.

indă influinţa rassei în ţerile de josă (Olanda şi Belgia) asupra şcolei artistice şi literare a acestoră popore, ne spune, că „în modulă de a concepe şi de a-şi închipui lumea, găsimă urma acestui geniu socotită şi puţină sensuală (ală poporului germană). Poporele latine au ună gustă forţe viu pentru exteriorulă şi decorulă lucruriloră, pentru pompôsă reprezentăţiune, care gădilă simţurile şi vanitatea, pentru regularitatea logică, simetria esterióră, frumoasă rânduélă, pe scurtă pentru formă. Din contră, adaugă d. Taine, poporele germanice au fostă atrase mai de grabă de finţa intimă a lucruriloră, de veritatea însă-şi, adecă de fondă. Instinctulă loră le împinge a nu se lăsa să fiă seduşi de aparenţă, a ridica vëlurile, a pipăi tainutulă, fiă elă respingătoră şi tristă, a nu lăpăda şi a nu ascunde nici ună detaliu, fiă elă vulgară şi urită. Între două-deci de opere ale acestui instinctă, suntă două cari îlă pună mai cu sémă în evidenţă, căci opoziţiunea dintre formă şi fondă e forţe accentuată, şi acestea suntă literatura şi

religiunea.“

D. Taine ne arată apoi, cum în literatură şi religiune, poporele latine rămân credinciose geniului clasică şi catolicismului, poporele germanice din contră devină romantice în literatură şi protestante în religiune, căci acestea erau inclinăţiunile deosebite ale instinctelor lor.

Şi fiindcă subiectulă ne-a adusă a vorbi despre rassele germanice, daţi-mi voe a mai cita numai câteva rânduri din aceeaşi lucrare a d-lui Taine, în care d-sa descrie, după Waagen, caracterulă rassei celei mai artistice dintre toate poporele germanice, acela ală Flamanşiloră şi Olandesiloră.

„Graţiă acestei calităţi naţionale, — dice d-sa —, în altă XV, XVI şi XVII secolă, când împrejurările istorice au devenită favorabile, ei au putută avé, faţă cu Italia, o mare şcolă de pictură. Dér cum erau Germani, şcolă loră a urmată cărarea germană. Ceea ce distinge rassa loră de rassele clasice, este precum aţi vedută, preferinţa fonduluiă asupra formeii, a verităţii adevărate asupra unei frumoase

fi recomandat de către comitetul electoral central. Apelul apoi prezintă lista candidaților români, pe care am adus-o și noi în nr. dela 8 (20) Martie alți foieci noastre. Apelul din vorbă se sfârșește astfel: Stimați alegători! Cinstea noastră de Români se află în joc. *Fiducare votul dat de astădată pentru un străin de lege și limba noastră va forma o pată eternă pe corpul națiunii.* Mergeți cu toții la alegeri și votați pentru candidații naționali. Dumnezeu e cu noi. A noastră are să fie învingerea!

Diarul „Narodni Listy“ vorbind despre declarațiunea guvernului, în comisiunea pactului, dăce între altele, că guvernul persistă încă în deplinirea proiectului pactului, ca prima condițiune pentru ajungerea păcii naționale în Boemia. Numita foia și exprimă satisfacțiunea ei, că deputații Cehilor bătrâni, precum și principele Schwarzenberg și contele Bouquoy, au răspuns imediat cu rezistența neînvingibilă a poporului cehic. Pentru guvern, dăce „Nar. Listy“, a venit ora de a cunoaște lămurită raporturile faptice privitoare la cestiunea păcii naționale din Boemia. Ar fi trebuit ca el să câștige de mai înainte convingerea, că în contra voinței întregului popor cehic nu poate să întreprindă nimic în mod legal și constituțional. În fine, organul Cehilor tineri declară, că nu punctațiunile dela Viena, ci complectă deplinire a egalei îndreptăririi în Boemia, este prima condițiune a păcii din țară.

Mare desamăgire și mahnire domnesce în tabăra germană, din cauza declarației, ce a făcut-o reprezentantul guvernului, principele Lobkowitz în comisiunea de împăciuire a dietei boeme (nu a dietei însăși, după cum s'a spus în numărul de ieri din greșală). Cuprinsul acestei declarațiuni l'am publicat ieri. Astăzi reproducem câteva pasaje dintr-un articol al diarului „Neue fr. Presse“, care caracterizează dispoziția ce domnesce între Germani. Eată ce dăce numitul diar despre această declarațiune:

S'a uitat deja, cine a rostit cuvântul, că pactul boemă este o „necesitate de stat“ și dăce guvernul cu propria lui demnitate află de convenit, că majoritatea dietei boeme, se trecă la ordinea zilei peste această necesitate de stat, crede totu cu o așa inimă ușoară, de a se pune peste îndatoririle sale, și se păstreze sub ori ce împrejurări autoritatea coronei? Când un guvern a adus un proiect și a cerut, că acest proiect să fie luat în discușiune, majoritatea însă refuză discușiunea, atunci există un conflict și când guvernul nu voește, ca serioșitatea acestor vorbe să fie trase la îndoială, atunci acest conflict nu poate fi terminat cu aceea, că

ministeriul cedeză majorității și nu se mai ocupă cu el. Nu e adevărat, că guvernul nu posedă nici un mijloc constituțional, de a aduce proiectul său în discușiune, și că el aducându-l acesta, a împlinit toate îndatoririle, pe care i le-a impus subscrierea sa în protocolul pactului. Guvernul poate dizolva dieta și poate încerca, că ore un apel la alegători nu va da o majoritate mai favorabilă pentru pact. Guvernul poate face cestiune de cabinet, și înoă nu e pe deplin hotărât, că marii proprietari boemi, puși în alternativa de a alege între d-lu Vașaty și contele Taaffe, se vor declara pentru cel dintău. Guvernul însă, care între aceste două estremități mai posedă și un alt mijloc, pentru ca să convertească nobilimea feudală, n'a făcut nimic, și dăce voește să se scuse prin această atunoi trebuie combătută cu cea mai mare energiă afirmarea că a urmat îndatoririlor sale.

În Franca republicanismul prinde din ce în ce mai adăno rădăcini. În lăgărele reacționare se petrec lucruri interesante. *Legitimistii* încep să recunoască Republica, pe care ei de sigur o urăsc mai puțin de cum urăsc orleanismul. Contele dela Chassaigne, un bătrân legitimist a trecut în liga catolico-republicană. Chassaigne scrie presidentului ligei următoarele: „Trebuie să fie cineva orb ca să nu vadă, că de o sută de ani, Franca în diferite schimbări ale formelor de guvernământ a voită mereu Republica. Cred, că ea va rămâne Republică pentru tot-d'una. Chassaigne spune mai departe, că el crede, că această formă de guvernământ se va întinde peste totă Europa.

Scirile telegrafice din Berlin spun că acolo a izbucnit o nouă criză. În cercurile parlamentare este lătită faima, că Bötticher renunță la postul de ocupant în ministeriul de interne al imperiului și va fi numit primăședinte al provinciei Nassau. Urmasul lui se dăce, că va fi Miquel. „Naționalzeitung“ amintesc, că ministrul Heyden va repăși, și portofoliul său îl va lua ministrul președinte Eulenburg. — Se vede, că în Germania există încurcături și stări putrede.

Diarul „Allg. Ztg“ scrie următoarele: Din Roma se anunță, că Franca a protestat la guvernul italian, din cauza numirii contelui Taverna ca ambasador italian în Berlin.

Din Londra se anunță, că camera comunelor a respins propunerea deputatului Fenwick, de a se plăti diurne deputaților englesi, cu 227 contra 162 voturi. Primul lord al tesaurului, Balfour, combătut propunerea din motive

financiare și se îndoie, că o astfel de hotărîre ar fi populară. Primirea acestui proiect va duce acolo, că și membrilor altor corporațiuni să li se dea diurne. Pe lângă aceea acest proiect va aduce cu sine și o schimbare fundamentală a sistemului electoral britic, care există de secol și s'ar introduce metode streine, va influența asupra independenței și demnității de până acum a Englezilor și va vătăma constituția englesă.

Correspondentul din Petersburg al diarului „Politik“ scrie următoarele despre ajutorul Americanilor dat locuitorilor din Rusia bătuiți de fomete: În America s'au făcut mari colecte pentru cei ce suferă de fomete în Rusia și un comitet a încărcat aceste contribuiri pe vaporul „Indiana“, care le-a adus în Europa. Contribuțiile constau din 116,000 puși de făină, 177 puși de carne, 91 puși de șuncă, 350 puși de cereale. Orașul Liebau, unde a ancorat corabia, a dat un banchet în onoarea Americanilor, la care au luat parte primarul orașului, consulul american Crawford și echipajul corabiei „Indiana“, precum și mulți ofițeri ruși. Consulul Crawford a ținut un discurs, pe care l'am amintit și noi. Contele Bobrinski delegatul comitetului pentru ajutorarea celor bătuiți de fomete, a mulțămît în numele marelui duce moștenitor, președintele acestui comitet. Afară de „Indiana“ se mai așteptă încă un alt vapor încărcat cu proviziuni, anume „Missouri“ din New-York, după care va urma un alt treiile vapor. Afară de aceea s'au mai trimis din America în Petersburg 300,000 ruble, pentru cei nenorociți. Diarele rusesci aduc mari laude marinimșilor americani. Cifra contribuțiilor Americanilor, după cum dăce foile rusesci, atinge suma de un milion. Nici odată Americanii n'au dat vreunei țări un asemenea ajutor: 450 de orașe și mai multe mii de persoane au contribuit pentru alinarea suferințelor locuitorilor din Rusia bătuiți de fomete.

SCRILE ZILEI.

— 18 (30) Martie.

Încă un general român în pensiu. D-lu Aron Bihoiu, colonelul de până acum al regimentului românesc 64, staționat în Orăștia, a fost în luna acesta avansat din partea Maiestății Sale la rangul de general, dăr în același timp, la cererea proprie și a fost pensionat, stabilindu-se cu domiciliul în Orăștia. După cum ni-se scrie, noul general a fost foarte iubit de toți supușii săi. Comanda regimentului a fost predată colonelului Carol Chizzola, fost locotenent-colonel de vânători.

Desbaterea bugetului pe 1892, după cum spun foile unguresci, s'a început azi.

—x—

Incunoscianță. Din Rodna vechi primim următoarea incunoscianță: De patru săptămâni pătinesc grozav de ochi. Nu pot ceti, nici scrie și nici a ține prelegere, din care cauză sunt silită a mă retrage în Reteag (Retteg), la locul meu natal, unde voi și merge în săptămâna Pascilor. Acesta o aduce la cunoștința prietenilor și celor ce se interesează de mine, fiindcă multora le dădoresc răspuns la epistole, ce-m'asiră în timpul din, urmă și cărora nu pot răspunde până după reînșănștoșare. Cu totă stima: Ioan Pop Reteaganul. — Publicând această tristă incunoscianță, dorim d-lui Pop-Reteaganul grabnică reînșănștoșare.

—x—

Falb — rău profet. Dintre zilele „critice“ ale lui Falb, cea mai critică avea să fie ziua de Luni, 28 Martie n. „Prorocul“ profetea cutremure de pământ mari, furtuni grozave și mai scie el ce. Din toate acestea însă nu s'a întâmplat nimic. Luni am avut o zi din cele mai frumoșe. Nu dăcem ba, că poate în California, ori în Camoiatca, sau chiar în apropierea d-lui Falb, s'au întâmplat „vifore“ și „furtuni“—într'un pahar de apă.

—x—

Alt IX congres al corpului didactic din România începe Luni 30 Martie la Craiova. Direcția C. F. R. va acorda și în anul acesta biletele de dus și întors cu preț redus. Se va discuta: *Metodul de predare al istoriei naționale și al geografiei în învățământul primar.*

—x—

Uciaga Rosalia Schneider, oareia s'a schimbat pedepsa cu moarte, la care a fost condamnată, în închisore pe viață, a fost transportată la penitenciarul Neudorf, de lângă Viena.

—x—

O expoziția curiosă va fi zilele acestea la Filipopol. E vorba, ca guvernul bulgar să espună pașaportele bandiților de sub căpitania lui Lefter, împușcat după cum se scie de poteră. Aceste pașaporte, printre cari și unul pe numele căpitanului, au fost liberate, se dăce, de ambasada rusă din Constantinopol.

—x—

O comoră. Un țeran din satul Alissó, din eparhia Patras, în Grecia, arând pe un câmp, a dat peste o adevărată comoră în bani, aur și argint, din epoca lui Alesandru cel Mare. Țeranul a predat-o autorităților, dăr e temă să nu fi ascuns un număr mare de piese de aur pentru a le vinde într'ascuns amatorilor.

decorațiunii, a lucrului real, complex, neregulat, natural, asupra lucrului măestrit, lustruit, curățat și transformat. Acest instinct, a cărui înnirire a vădit-o în religiunea și literatura lor, a condus și artele lor și mai cu seamă pictura. „Inalta semnificațiune a școlei flamande“, dăce foarte bine d. Waagen*), provine din aceea, că această școală, liberă de ori ce influență străină, ne revelează contrastul sentimentelor rasei grece și a rasei germane, cele două capete de colună a civilizațiunii în lumea vechiă și în lumea modernă. Pe când Grecii căutau a idealiza nu numai concepțiunile lunei ideale, dăr până și portretele, simplificând formele și accentuând trasurile cele mai importante, primii Flamandi din contră au tradus în portrete personificațiunile ideale ale religiunii lor, silindu-se a reprezenta într'un mod esact miclele detalii ale naturei.

Astfel dăr pe când rassa germană preferă fondul, Latinul iubesc forma, pe când Germanul contemplator caută taina adăncului și verității, Latinul e poetul și amantul decorurilor esteriore, și aceste două deosebiri de rassă produc deosebiri și în modul cum ele concep lumea și în modul cum o prezintă în inspirațiunile lor literare și artistice.

Dăce acum dela aceste deosebiri fundamentale de rassă, trecem la influența solului asupra caracterului național, găsim aceeași diferențiere între rasele dela mără-napte și rasele mediteranee.

Din țările de rassă germană, Holanda și Belgia sunt, precum am spus, reprezentatele cele mai luminate ale culturai estetice, și au fost priu urmare obiectul cercetărilor de acest fel*). Ei bine, Holanda, care dintr'un plaiu

băltos a devenit un șes bogat și rodnic, este opera colonisatorului german, precum colonisatorul este opera pământului, pe care l'a creat. Nicăiri patriotismul n'a răsunat cu accente mai puternice și mai curate ca pe pământul holandes, nicăiri omul n'a fost mai legat de pământul său natal, ca în Holanda. Acest pământ i-a moderat astfel, precum sunt, înțelepți și bine echilibrați, nu copleșiți și reșemnați ca figurile dureroșe ale lui Albert Dürer și a artiștilor germani, nu mistici ca cei din Colonia, nici ipocriți moralști ca în puritana Angliă. Acest caracter național se imbibă și se reflectă în totă producțiunea lor națională, căci în definitiv arta nu face alta, decât a traduce viața. E o armonie rară în modul cum Olandezul reprezintă în închișturile sale artistice desfătul vieții pacnice și regulate, armonie pe care n'a atins-o rassa latină, de cătu prin sculptura grecă și prin câteva concepțiuni italiene.

Distinsul profesor de estetică al

școlei de bele arte din Paris, D. Taine*) vorbind despre influența climatologică asupra dezvoltării artistice, ne arată în câteva pagini magistrale cum aceeași condițiune climatică stabilesc o analogie între școala picturală a Țărilor de Jos și școala venețiană, cum deosebiri înș de latitudine geografică, stabilesc deosebiri între aceleași școle.

Astfel rămăne lămurit, că influența rasei și aceea a țării au o înnirire foarte mare asupra producțiunilor intelectuale ale unei națiuni.

Să nu uităm însă, că pe lângă rassă și climă, mai este un alt treiile element, momentul istoric. Holanda despre care ve vorbesc, nasce din insurecțiunea contra lui Philip II și ea nu ajunge la apogeul său de dezvoltare, decât în al XVII secol. În acel timp de înflorire națională ei resping dominațiunea străină, și în lăuntru întemeiază și îngrădesc libertățile lor.

*) H. Taine Op. cit.

*) Manual de istoria picturii, t. I pag. 79 apud H. Taine op. cit.

*) Pentru țările de rassă latină, V. H. Taine Philosophie de l'art en Grèce și Philosophie de l'art en Italie.

Un mare număr de emigrați bulgari, după cum se telegrafiază din Belgrad, s'a observat în ultimile zile în Turnu-Severin. Guvernul din Sofia a pus pază mare în porturile bulgare despre România. Refugiații Wasso Bruceff, Ivan Popoff, Katco Detkov călătoresc cu pașaporte sârbesci și au sosit alaltăieri la Turnu-Severin.

-x-

Prințul dispărut. Mare senzația a produs în Viena disparițiunea prințului Schwarzenberg. Se dice, că el ar fi dispărut dimpreună cu teatralista Grossmann, o femeie de frumseță rară. — Bat'o pârđalnica dragoste!

-x-

Planul de călătorii al regelui sârbesc. Din Belgrad se telegrafiază, că micul rege sârbesc, Alexandru, va merge de veră în Constantinopol însoțit de regentul Ristic. Călătoria acesta se dice, că e plănuită pentru motivul, că raporturile dintre Turcia și Serbia s'au îmbunătățit în timpul din urmă.

-x-

Spionajul prin balon. Foile polone spun, că în zilele din urmă trei ofițeri prusieni au făcut recunoșteri asupra înțăriturilor dela Varșovia, cu ajutorul unui balon luminat cu electricitate.

-x-

Groznicul măcel. Din San-Francisco se telegrafiază, că din cauza ultimei războaie mongolice au fost decapitați prin sabie 8000 revoluționari, er 500 au fost arși de vii. În ținutul Tsien-Kuang 1300 ostași ai împăratului au căzut în mâinile revoluționarilor. Dintre cei prinși 800 au fost măcelăriți, er ceilalți arși de vii.

Medicamentul prețios de casă. Ca atare pöte trece „Franzbrantweinul și sarea lui Moll“, care pentru tras (frotat) în contra reumatismului, durerii de sold, a soldinei și a răceleurö de tot felul, se întrebunțează totdeauna cu succes sigur. In stiele ä 90 cr. Trimiterea ȳilnică cu rambursă postală prin farmacistul A. Moll c. și r. furnisorul alt curții imp., Viena, Tuchlauben 9. In farmaciile și băcăniile din provincia se se ceră anumite preparatele lui Moll provădute cu marca de apărare și cu iscălitura sa.

Correspondența a „Gaz. Trans.“

Din părțile Sătmăruului, Martie 1891.

(Observațiune modestă la articolul: „Sărmană autonomie școlară“, publicat de Selișteanu în nr. 51 și 52 ai „Gaz. Trans.“ din a. c.)

On. D-le Redactor! Dați-mi voiă, ca referitor la cele înșirate în articolul amintit, să-mi faci observațiunea mea modestă.

Cătă pentru fostul învățător din V... (alias Vetés), el a servit în numita comună vre-o șese ani și numai după acesta a fost suspendat din postă imputându-i-se, că trăsese în concubinată

„Acastă țără.“ dice Papa Aeneas Sylvius, „e liberă și trăsese după obiceiurile ei, nu suferă dominațiunea străină și nu doresce a comanda altora. Frisonul nu esită a se oferi morții pentru libertate. Acastă națiune mândră și eseroitată la arme, mare și robustă de corp, calmă și întreprinďetöre în suflet, se fălesce de a fi liberă. Ea uresce ciocoismul feudal și milităresc, nu suferă pe omul, care voescă aș ridica capul mai pe sus de ceilalți. Magistratii loră suntă anual, aleși de dênșii, ținutți a administra cu echitate lucrul public...“

Totă cu același entusiasmă vorbesce Parival de instituțiunile loră.

In această secolă, în secolul XVII, toți șoiu carte, cultura ajunge la o desvoltare necunoscută chiar multoră popöre moderne, și alături cu dênșă, sentimentulă națională e adênöu săpată în inimile tuturoră.

Periöda de prosperitate și de liniște desvoltă în cei 30 de ani cătă durază, cultura artistică; fiil eroilor, cară au apä-

și că nu ține prelegerile regulat. Dără cumcă trăsese în concubinată, despre acesta a avută cunosință și d-lă preotă și antistia comună încă atunci, când el a venit în comuna Vetés. Pentru ce l'a suferit dără mai multă au? Că n'a ținută prelegeri regulat, nu voiesc la acesta a reflecta. Constată însă cu durere, că în comuna V... (alias Vetés) adă ună singură omă este, care mai vorbesce romănesc; în biserică se cântă „Szent vagy uram, szent vagy“; Uram ırgalmaz nekünk“ etc. Intr'ună astfel de locă mai pöte fi vorba de interesă de școlă?..

Că a trăit în concubinată și că n'a ținută prelegeri cu școlarii, acestea i s'ar fi iertat ușor, căci unde nu-i interesă față de școlă, astfel de lucruri se iertă ușor, cum i s'au iertat și învățătorul din V. în cursul celor 6 ani de până acum. Tocmai aci zace apoi rölul. Casul din Vetés și din alte locuri s'ar putea evita și pöte s'ar mai încungiura colisiunea cu monstruösele ordinațiuni ministeriale, decât multă dintre d-nii preoți ar avé mai strinsă înaintea ochiloră adevărutulă interesă al școlii și decât bölele ivite în învățămētulă le-ar vindeca la timpulă sêu și când se cuvine, er nu numai când le vine domniloră la socotela, căci după ce böla a devenită cronică, în cercarea de a-o vindeca este riscată.

Descriindă apoi casul din Petea, dice Selișteanu în articolulă sêu, că: Preotulă locală, fără a se mai întreba, că öre cine și ce omă este învățătorul V. Gradă, luă pēna la mână și despre actulă alegerei făcū un fel de protocolă.. Asta nu-i corectă. Preotulă locală nici n'a asistat la alegere. Protocolulă l'a scrisă cu mână sa propriă V. Gradă, promițēndū în protocolă a duce o vieță morală și obedientă față de preotă și antistia comună. Preotulă locală așindă despre acestea, de nou recurge la Ven. Ordinariată să i se dispună din oficiu ună cantoră-învățătoră. Nefindă nimeni în disponibilitate, n'a căpētāt. Poporeni erau neliniștiți, fiindă lipsiți lungă timpă de cantoră-învățătoră. In urmă protopopolă districtuală se învoescă pentru primirea lui V. Gradă pe ună ană și subscie protocolulă, preotulă locală cu această ocaziune a subscrisă protocolulă de alegere pentru primirea lui V. Gradă pe ună ană.

Observă, că Petea e cea mai mică comună în totă comitatulă Satu-mare, abia öce ömeni, cară posedă puțină avere, ceilalți suntă ȳileri și totuși Romăni din această comună au ridicată o biserică frumoșă, care pöte fi de modelă ori și unde. In anulă trecută au acoperit o cu tinichea căpătândă dela P. S. S. Episcopulă diocesană, numai 100 florină ajutoră. Că preotulă locală a stărunită mai vērtoș, ca mai înainte să se restaureze s. biserică lăsândă casa

rată țera și au scăpat o de jugulă străin, devinū părinții culturii holandese, cară dau patriei o nouă aureolă și o nouă mărire. Și înainte de această epocă, în secolulă ală XVI, și după dênșă, artala Holandesi era o servilă imitațiune a arteloră străine, a genului italian, care nu se potrivea nici pe departe cu caracterulă loră națională. Sub Ludovică XIV, sentimentulă națională se stinge, țera e ocucerită mai fără resitență și decădența naționalității holandese e și semnalulă decădenței culturale a loră.

Am insistată asupra influenței ce răsă, clima și momentulă istorică a avut, asupra culturii holandese, tocmai fiindă acestă poporă de rasă germană, adăpostită în plaiurile umede ale ȳeriloră de jos, cu ună trecută istorică diferită de ală nostru, ne înfățișeză chiar prin această contrastă și mai bine, care a fostă influența acestoră trei elemente asupra culturii loră naționale.

(Va urma.)

parochială să se zidescă mai târđiu, i se pöte atribui ca merită și nu ca demerit.

Apoi Petea e unica comună romănescă în jurulă acela, unde mai trăsese simțulă de iubire față de legea și limba sa liturgică, e unica, unde în biserică nu se cântă „Iszaios bokanik“, „Uram ırgalmaz nekünk“ etc. Aceste suntă și causele, pentru cară stăruie Inspectorulă ungresc de școlă Kovács Béla pentru rămânerea pierdutului V. Gradu în comună.

După ună servițiu de ună ană, conform protocolului de alegere sătenii voindă a-l dimită, inspectorul r. s'aopus dimpreună cu forulă administrativă, terorisandă pe töte căile, ca pe pierdutulă V. Gradu să-lă alégă definitiv. Sătenii nu l'au alesă pe mai multă timp, ba încă l'au eschisă și din biserică și din școlă, și totuși forulă administrativă cu forță i scöte plata regulată dela săten. Au recursă și recurğă și de presinte — dăr de nicăiri nu capătă nici ună ajutoră.

Astfelă stău dără împregiurările în comună amintită.

Peténulă.

Sibiu, 15 (27) Martie 1892.

Onorată Redacțiune! Articolulă publicată în Nr. 31 ală prețuitului ȳiar, ce-lă redigiați, sub titlulă „Cugetări și reflexiuni“, în care se ilustră cu exemple vii efectele unei creșteri rele, și între altele se repröbă indiferentismulă unui elevă dela preparandiei din Sibiu față de societatea de lectură „Andrei Șaguna“, n'a rămasă fără de răsunsetă.

Astfelă ună d-nă învățătoră, anume Petru Conda din Aitonă, care se vede că nu cunöscă referințele în sinulă societății „Andrei Șaguna“, într'o cörespondență publicată în Nr. 54 ală „Tribunei“ se grăbesce a scusa indiferentismulă timbrată în modulă convenit prin articolulă sus citat. D-se afirmă, că pedagogii nu ar fi primiți în această societate, sêu și decă ar fi primiți, förte rece, ar fi priviți cu dispreț din partea teologiloră cu pregătiri mai mari, decât „ale loră“ etc., afirmațiună, cară referitoră la această societate în specială, necorespundēndă adevărului, la care trebuie să ținemă mai pe sus de ori-ce, pentru orientarea onoratului publică, imi permită a-le rectifica în chipulă următor:

La începutulă fiăcărui ană școlastică, înainte de a se constitui societatea de lectură „Andrei Șaguna“, se însărcinēză ună teologă, care invită pe toți elevii, fără deosebire, a se înscrie ca membrii, și nu numai odată, ci în repețite rânduri, și decă unii — puțini însă — nu se înscriu, acesta nu o faci decătă din nepricepere, din indiferentismă, sêu în casulă celă mai rău din lipsă materială. După ce s'a înscrisă cineva ca membru, nu-lă mai întrebă nimenea, că e teologă, ori pedagogă, se bucură de aceleași beneficii, de aceleași drepturi; i stă deschisă calea să se distingă între alții. De e pedagogă nimenea nu-lă desprețuesce, ci i se dau töte mijlöcele, ca pe câtă e ou puțină, să se cultive prin contactulă cu alții cu mai multe pregătiri, ba chiară să emuleze, întră cătă i permite capacitatea și zelulă. Cine s'ar încerca să nege acesta, dovedesce o necunosință de causă.

Iată dăr, că nu „destule“, ci nici ună motivă n'ai adusă, d-le învățătoră, pentru a scusa indiferentismulă respectivului față de societatea „Andrei Șaguna“. De aceea pe viitoră ești rugată a te informa mai bine cum stău lucrurile, și numai dăpă-oe te-ai convinsă pe deplină, să te angajezi a răspunde în numele altuia.

Ună membru ală societății de lectură „Andrei Șaguna“.

Scandalulă într'o biserică din Paris.

Capitala Francei a devenită în timpulă din urmă teatrulă unoră evenimente turburătoare. Telegramulă apröpe ȳilnică ne aduce sciri despre nouă aten-

tate de dinamită, și despre scandaluri în biserică, între catolică și socialistă. Așa acum se telegrafiază din Parisă, că în biserică Belleville s'a ținută în 27 l. c. sêra o disertațiune contradictorică între doi predicatori. Socialistii și anarhistii presentă i-au întreruptă strigandă: „Trăsescă comuna!“ „Josă Jesuiții!“ Credincioșii catolică începă să întoneze cantece bisericesci. Atunci femeile din biserică, după cum se dice, au începută să arunce ou scaune; în curēndă se încöerară la bătăia socialistă cu clericali.

Intr'aceea poliția intră în biserică și somă pe combatanți (vre-o 2500) să se liniștescă. Aceștia ascultă deocamdată, dăr după ce poliția se retrase, începă din nou scandalurile. Abatele Lacour, voi ca cu puterea să deserteze biserică și de aceea punēndu-se în fruntea unei cete mici, cu pumnii ridicat năvăli asupra socialistiloră. Aceștia începă să arunce din nou ou scaunele. Abatele Lacour fă isbită în capă cu ună scaună. Abatele fă transportată plină de sânge de pe câmpulă de luptă. Acum răsună cantecele socialistă „Carmagnole“, er mulțimea socialistă începă să danseze ună cadrilă înaintea amvonului. Intr'aceea lămpile fură stinse. Dăr în curēndă sosi o altă cetă ou lumină de ceră aprinse și începă să facă sgomotă, să cante și să ridă. Se vorbesce, că numărulă rănitoră e förte mare.

Diarele din Paris, vorbindă despre scandalurile, ce le faci ȳilnică anarhistă, provöcă energică pe guvernă, să ia măsuri seriöse pentru ȳina de 1 Mai n. c., pe când s'au proiectată mari demonstrațiuni din partea anarhistiloră. ȳiarulă „Gaulois“ dice, că camera decă mai are o picătură de sânge în vinele ei, să restörne ministerulă acesta ridicolă, care încuragiază pe turburători.

DIVERSE.

In țara Kalmucilor. Ună procesă curiosă se va judeca ȳilele acestea la Astrahan. Doi tineri prinți kalmuci au ucis unul pe tatălă sêu, celălaltă pe buiniculă sêu. Causa acestoră crime era, că cei doi tineri prinți prădaseră casa unui proprietară rusă și se temeau să nu fiă denunțati de părinții loră. Ună amēnuntă curiosă de moravuri, e că cele două victime consimțiseră la jefuire pentru ca să fiă puse în imposibilitate d'a denunța pe făptuitoră și în același timpă ca să aibă vreme să se röge de Dumnezeu ca să-i ierte.

Cursulă la bursa din Viena

din 29 Martie a. c. 1892

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like Renta de aură 4%, Renta de hărțiă 5%, Căpămătulă căiloră ferate ungare, etc.

Cursulă pieței Brașovă

din 30 Martie st. n. 1892

Table with 3 columns: Item description, Price, and another Price. Includes items like Anenote romănesci Cump., Argintă romănescă, Napoleon-d'ori, etc.

Proprietară: Dr. Aurel Mureșianu. Redactorul responsabilă: Gregoriu Maloră.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădată cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbice la stomach și pantece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipației cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luată acestu medicamentu de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce.—Prețulu unei cutii-originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădată cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forțe bine cunoscută ca unu remediū popularū cu deosebire prin trasū (frotatū) alină durerile de șoldină și reumatismū și a altorū urmări de răcălă. Prețulu unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicilic)

La întrebuițarea dîlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură această apă de gură conservarea sănătôsă și mai departe a dinților. Prețulu sticlei provădate cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. Moll, c. și r. furnisorū alū curții imperiale Viena, Tuchlanben 9. Comande din provincia se efectuează dîlnicū prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anumitū preparatele provădate cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victorū Roth, Fr. Kellemen și Ed. Kugler, precum și la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer și Jul. Hornung & Teutsch.

804—2.

Postavuri (Stofe) adevărate de Brünn

pentru primăvera și vera 1892.

- 1 metru pentru fl. 1 55 din lână bună.
- 1 metru pentru fl. 1. 94 din lână mai bunicică.
- 1 metru pentru fl. 2. 50 din lână fină.
- 1 metru pentru fl. 3. 39 din lână cea mai fină.

Pentru unū rëndū de haine bărbătesci (Rocū, pantalou și giletă) se recere 3.10 metri. Se trimite însă în ori-ce mărime se va cere.

Unū couponū pentru unū rëndū de haine negre fl 7.75 până fl. 10.50 precum și materii (stofe pentru pardesuri, loden pentru turiști peruvienne și dosking negri, stofe pentru funcționari Kamm-garnuri fine etc. espedeză cu prețurile fabricii, depositulū alū fabricii de postavuri, bine cunoscutū ca solidū și realū

Siegel-Imhof în Brünn.

Mustre gratisū și franco. Espedarea întocmai după mostre și garantată.

Spre atențiune! Publiculū se atrage atențiunea asupra acelei împrejurări, că stofă aduse directū costă mai etinū, decâtū acele procurate pe baza costisitorulo ū cărți cu mostre fotografate. La acele prețurile suntū indoitū mai mari. Este de a se feri de șarlatani, cari recomandă resturi de stofe, și trimittū apoi adevărate sdrențe, cari nu valorează nič plata croitorului. 778,20—12.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta

Trenulū mixtū: 4 ore 20 minute dimineața.
Trenulū acceleratū: 2 ore 48 minute după amēdi.
Trenulū de persoane: 7 ore 23 minute sēra.

2. Dela Brașov la București:

Trenulū acceleratū: 5 ore 15 minute dimineața.
Trenulū mixtū: 11 ore înainte de amēdi.
Trenulū acceleratū: 2 ore 19 minute după amēdi.

3. Dela Brașov la Zērnesci:

Trenulū mixtū: 9 ore 5 minute dimineața.
Trenulū mixtū: 5 ore 13 minute după amēdi.

Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenulū mixtū: 9 ore 05 minute înainte de amēdi.
Trenulū mixtū: 2 ore 13 minute după amēdi.

Sosirea trenurilor:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenulū de persoane: 8 ore dimineața.
Trenulū acceleratū: 2 ore 9 minute după amēdi.
Trenulū mixtū: 10 ore 5 minute sēra.

2. Dela București la Brașov:

Trenulū acceleratū: 2 ore 18 minute după amēdi.
Trenulū mixtū: 6 ore 58 minute sēra.
Trenulū acceleratū: 10 ore 17 minute sēra.

3. Dela Zērnesci la Brașov.

Trenulū mixtū: 6 ore 2 minute dimineața.
Trenulū mixtū: 1 ore 14 minute după amēdi.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenulū mixtū: 8 ore 8 minute dimineața.
Trenulū mixtū: 6 ore 53 minute după amēdi.

Convocare.

Foștii grănițeri boeri și nevoeri din VADŪ (comitatulū Făgărașū), sēu descendenții lorū legitimī, se conchēmă prin această la o adunare generală constitutivă, care se va ține Marți în 19 Aprilie 1892 (a treia și de sf. Pasci) la 2 ore p. m. în comuna Vadū. Scopulū adunării este:

1) Statorirea și votarea unui statutū pentru înființarea unei reuniuni de creditū și economii în comuna Vadū, și spre scopulū acesta să se decreteze ca capitalū fundaționalū alū reuniunii înființānde, banii de despăgubire a regalului de cărciumăritū, recunoscută și plătită foștilorū grănițeri boeri și nevoeri din Vadū.

2) Eventuale propunerī.

Vadū, 27 Martie 1892.

În numele foștilorū grănițeri boeri și nevoeri din Vadū.

Irodionū Boeriu,
primarū

Iacobū Morariu,
notarū cercualū.

811,2—2.

Răspuns și rectificare

Tutororū domnilorū, cari în urma anuniului publicatū în „Gazeta Transilvaniei“ N-rii 35, 37 și 39 se adresēză la subscrisulū: În Băsesci, comitatulū Sēlagiu, stațiunea călei ferate „Zsibo“, cu mare giurū locuitū de Romāni, amū clădi unū edificiu cu scopū de a lū esarenda unui neguțatorū de naționalitate romānă, pentru ca dēnsulū să înființeze o neguțatoriă, care neguțatorū afirmāndu-se de omū harnicū, va fi pārtinitū și susținutū de subscrisulū, de inteligență și de poporulū romānū din giurū.

George Popū de Băsesci,

810,3—2.

proprietarū de moșii.

„Ardeleana“,

institutū de creditū și de economii, societate pe acții în Orēștie.

Nr. 44/1892.

CONCURSŪ,

pentru ocuparea postului de contabilū alū doilea la institutulū nostru sē scrie concursū cu terminulū până la 18 Aprilie 1892 st. n.

Beneficiile împreunate cu acestū postū suntū:

- a) Salarū fundamentalū în sumă de 600 fl.
- b) după serviciu bunū de doi ani se dă unū adăusū la salariu în sumă de 100 fl.
- c) după fiăcare 5 ani de serviciu se urcă salarulū cu 10% a salariului fundamentalū.
- d) participare în proporția salariului la tantiema normatā în § 46 lit. b. din statutele societății.
- e) dreptū de pensiuone conformū normativului specialū.

Cei ce doresc a reflecta la acestū postū suntū poftiți a și înainta cererile lorū până la terminulū indicatū, și a aclude atestate oficiōse despre cunoscințele lorū teoretice și practice în contabilitate și despre aplicarea lorū de până acum.

Se observă însă, că competenții numai după serviciu de unū anū potū deveni definitivū aleși în acestū postū.

Orēștie, 25 Martie 1892 st. n.

Diracțiunea.

812,3—1.

Avisū d-lorū abonații!

Rugām pe d-nii abonații ca la reînnoirea prenumerățiunii sē binevoiască a scrie pe couponulū mandatului postalū și numerii de pe fășia sub care au primitū diarulū nostru până acuma.

Domnii, ce se abonezā din nou, sē binevoiască a scrie adresa lămuritū și sē arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mostre atrăgētore pentru mușterii privați gratis și franco. Caiete cu mostre pentru croitori nefrancate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Dosking pentru onoratulū clerū, stofe prescise pentru uniforme funcționarilor c. r. asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livre-eri, postavuri pentru biliarde și mese de jocū, loden obicnuitū și impermeabilū pentru rocuri de vânătoare, stofe de spălatū, pleduri de voiajū dela fl. 4—14 etc

Cine voiesc a cumpăra postavuri etfine, solide, trainice, din lână curatā, ér nu sdrențe etfine, pe cari le vinde fiă-care negustorașū în Hof, și nu suntū vrednice nič câtū costulū croitorului, sē se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn.

Depositū permanentū de postavuri peste 1/2 miliōne florini.

Cea mai mare espedițiune de comande de pe continentū.

Spre atențiune!

P. T. Publicū este avertisatū asupra firmelorū, cari recomandă „resturi“ „cupōne“ în mărime de 3-10 metri și așa numitele „comașuri“ (o anumitā cantitate) pentru costume de salonū. Deja în indicarea acestei lungimi egale zace pe față șarlatania, deōrece astfel de rămășițe etc. suntū tăiate din bucăți nemode- ne, stricate și ce nu se potū vinde. Astfel de sdrențe, pe cari numitele firme le cumpără din mâna a doua sēu a treia, nu suntū vrednice nič măcarū a treia parte din prețulū de cumpărare. Trimiterea numai prin rambursă. Corespondență în limba germană, maghiară, boemă, polonă, italiană și francesă 87,24—2.